

Dunajský region na počátku nové éry

Pavla Břusková, Lenka Podjuklová a Lucie Foldynová, NCA

Tak zněl název setkání zemí dunajského regionu, kterého se začátkem července zúčastnili zástupci Národní klastrové asociace (NCA) jako čeští partneři projektu GoDanuBio. Akci pořádalo v Ulmu Ministerstvo hospodářství, práce a turismu Bádenska-Württemberska, které je řídicím orgánem jedné z prioritních oblastí Podunajské strategie – konkurenceschopnost podniků. Setkání bylo zaměřeno na téma udržitelného rozvoje a odolnosti přeshraničních hodnotových řetězců především ve smyslu snižování závislosti na fosilních zdrojích, což je problematika také v souvislosti s pandemií COVID a vypuknutím války na Ukrajině mimořádně aktuální. NCA se dlouhodobě zapojuje do evropských aktivit či mezinárodní spolupráce a projektových konsorcií zaměřených na tato témata. V projektu GoDanuBio se soustředí na cirkulární bioekonomiku, která se jako významný průřezový a multioborový sektor zaměřuje na produkci a efektivní využívání obnovitelných biologických zdrojů (OBZ) s vizí budování tzv. post-ropné společnosti.

Akce se zúčastnilo mnoho klíčových aktérů z regionální a národní politiky Německa a také odborníků na bioekonomiku ze zemí dunajského regionu včetně partnerů projektu GoDanuBio. Po oficiálním zahájení ze strany německého ministra zahraničních věcí a úvodním slovem starosty města Ulm následovaly prezentace a příspěvky zaměřující se na dunajský region a jeho ekonomickou perspektivu. Velkým tématem byla analýza důsledků války na Ukrajině na hospodářství, ekonomiku a spolupráci v Evropě. Tato válka má bezpochyby za následek hospodářskou krizi a s ní související ekonomické problémy malých a středních podniků, stejně jako obyčejných občanů po celé Evropě. Problematická dostupnost energií a jejich enormně se zvyšující cena, jako důsledek zpřetrhaných dodavatelských řetězců, volá po nových řešeních, nejen z důvodu ochrany životního prostředí, ale především také z ekonomických důvodů. Mnoho firem krachuje a obyčejní lidé i ve vyspělých státech Evropy se ocitají na hranici chudoby. Není tedy divu, že se akce zúčastnila řada zástupců ministerstev, regionální politiky a také Evropské komise.

Donedávna byl udržitelný rozvoj, cirkulární ekonomika a bioekonomika v České republice aktuální pro stále se zvyšující, avšak pořád poměrně malou skupinu osob, které při svém chování a jednání myslely na životní prostředí kolem nás a budoucnost našich dětí a potomků a v tomto duchu se snažili působit na ostatní. Dnes jsou tato témata na předním místě jak z hlediska veřejných debat, tak jejich podpory např. v legislativě, výzkumu a podnikání. Součástí programu setkání zemí dunajského regionu v Ulmu byla panelová diskuze na téma, jaké jsou klíčové faktory pro posílení odolnosti hodnotových řetězců se zaměřením na bioekonomiku. Co vlastně znamená pojem bioekonomika, jak může konkrétně pomoci a zda je reálně možné nahradit nedostupné a drahé energie například pomocí biomasy – to byly otázky pro šest odborníků z různých dunajských zemí, z nichž čtyři byli partneři projektu GoDanuBio. Za Českou republiku byla do panelové diskuze organizátory pozvána Pavla Břusková z Národní klastrové asociace.

Jednou z nejdůležitějších otázek řešených v rámci panelové diskuze byla zvyšující se role bioekonomiky ve společnosti, jak zabezpečit vyšší využívání OBZ jako náhrady za fosilní zdroje a jak tento posun v zemích dunajského regionu efektivně realizovat. Evropská komise přijala první Bioekonomickou strategii EU v r. 2012 a druhou, aktualizovanou strategii v r. 2018. V Akčním plánu této strategie jsou doporučení k zavádění bioekonomiky do vládních struktur, začleňování bioekonomických témat do programů financování, vytváření vlastních národních bioekonomických strategií i sdílení těchto postupů na jednáních svolávaných Evropskou komisí atd. Česká republika na tyto výzvy a příležitosti dosud nereagovala. Možná proto, že úkol rozvíjet bioekonomický sektor nebyl ze strany EK členským zemím explicitně uložen konkrétním nařízením. Proto Pavla Břusková v panelové diskuzi přednesla návrh, aby Evropská komise oficiálně požádala členské státy o jmenování zplnomocněnce pro

bioekonomiku za každou zemi s tím, že takový orgán může všechny resorty související s bioekonomikou ve své zemi koordinovat, zaručit co nejefektivnější zúročení bioekonomického potenciálu dané země a spolupracovat rovněž s partnery v EU na dalším postupu. Tento návrh se setkal s podporou zástupců dalších zemí dunajského regionu, kde dosud panuje podobná situace jako v ČR.

Je jasné, že procházíme opravdu po všech stránkách obtížným transformačním obdobím. Většina zemí, včetně dunajského regionu si uvědomuje, že v těžkých dobách je důležité se semknout a držet při sobě a snaží se vzájemně více komunikovat a hledat řešení pro lepší zvládnutí této kritické transformace ve všech klíčových oblastech života. Při plnění cílů projektu GoDanuBio jsme si však v plné míře uvědomili, že nestačí iniciativy „zdola“, které NCA i další čeští partneři evropských projektů v oblasti bioekonomiky u nás důsledně vyvíjejí, ale je nutné aktivní a systémové zapojení vlády a jejích orgánů. Proto NCA také oslovila vedení Rady vlády pro udržitelný rozvoj s návrhem ustavit v rámci její struktury Výbor pro bioekonomiku. To by umožnilo věnovat se cirkulární bioekonomice cíleně a za účasti zástupců všech souvisejících resortů ČR.

Účast na setkání zemí dunajského regionu v Ulmu nás utvrdilo v tom, že „prorazit“ cestu cirkulární bioekonomice může opravdu být počátkem nové éry nejen české společnosti.

O projektu GoDanuBio

Dlouhodobým cílem projektu GoDanuBio je zvýšit socioekonomický status regionů, přispět k ochraně životního prostředí a také podpořit rozvoj venkovských oblastí cestou uplatňování bioekonomických řešení. Projekt má pomoci zúčastněným zemím vytvořit ekosystém pro systematickou víceúrovňovou governance místní bioekonomiky s aktéry z řad zainteresované veřejnosti, akademické obce, průmyslu a politického rozhodování.

Kontaktní osoby pro média za NCA:

Mgr. Lucie Foldynová, komunikační manažerka v projektu GoDanuBio, foldynova@nca.cz

Mgr. Lenka Poduklová, manažerka projektu GoDanuBio, podjuklova@nca.cz

www.nca.cz

Project co-funded by European Union funds (ERDF, IPA)

Projekt GoDanuBio, s plným názvem „Participativní ekosystémy pro oživení spolupráce mezi venkovem a městy pomocí řízeného rozvoje cirkulární bioekonomiky v Dunajském regionu“, je realizován 19 partnery z 11 zemí Dunajského regionu po dobu 30 měsíců (7/2020–12/2022) v rámci Dunajského nadnárodního programu (DTP).

<https://www.interreg-danube.eu/approved-projects/godanubio>